

2021-02-19

BYGGNADSCERTIFIERING

InventiAir

WELL

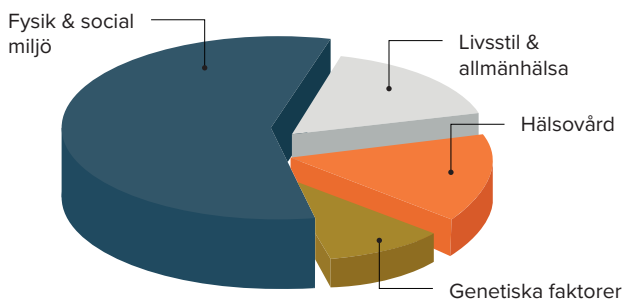

WELL är en byggnadsstandard som fokuserar på människorna inuti byggnaden och deras hälsa och välbefinnande. Det handlar dels om hur byggnaden är utformad och konstruerad, men också om drift och hur människorna interagerar med byggnaden.

Motivet för WELL

Människor spenderar idag ungefär 90% av sin tid inomhus. Det är en markant skillnad från hur situationen var då våra fysiska och biologiska faktorer en gång utvecklades.

Från forskning har vi vidare insett att fysisk och social miljö har betydligt större inflytande på människors hälsa och välbefinnande än vad allmänhälsa, hälsovård och genetiska faktorer har. Insikterna ligger till grund för WELL.

WELL är en byggnadsstandard som fokuserar på människorna inuti byggnaden och dess hälsa och välbefinnande. Det handlar dels om hur byggnaden är utformad och konstruerad, men också om drift och hur människorna interagerar med byggnaden. Detta fokus är glasklart, precist och behåller alla certifieringskriterier. WELL lanserades i oktober 2014 av *International WELL Building Institute, USA*.

WELL anger inte några regler för hur byggnaden i sig presterar, t ex i termer av energianvändning, kostnadseffektivitet, underhållsvänlighet, eller miljövänlighet. För dessa finns istället flera andra standarder, som till exempel BREEAM i Storbritannien, LEED i USA och BREEAM-SE i Sverige. Med andra ord, WELL intresserar sig för vad människor upplever i byggnaden, inte byggnaden i sig.

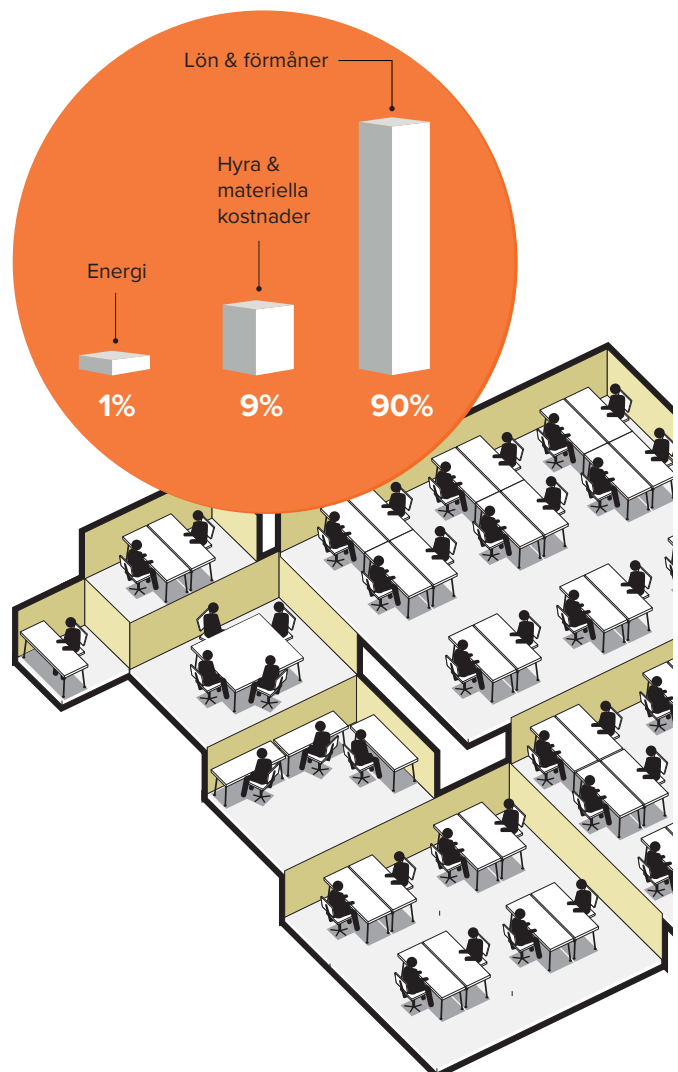
Grunden för WELL är en kombination av *best practice* inom design och konstruktion, samt evidensbaserad medicinsk och vetenskaplig forskning. Mycket av WELL innebär biofilisk design. Biofilisk design tillämpat på byggnader syftar till att öka människors kontakt med naturlig miljö genom användande av direkt och indirekt natur, samt utformning av utrymmen för att gynna hälsa och välbefinnande. I WELL-standarderna används biofilisk design som kvantitativ och kvalitativ bedömningsgrund.

“Sitting is the new smoking”

Med andra ord, WELL främjar att man har människokroppens bästa för ögonen redan på ritbordet. Ibland innebär det stor omtänksamhet, till exempel att gömma hissarna och istället framhäva trapporna för att förenkla människors rörelse. I WELLS perspektiv är byggnadens design och verksamhet förmedlaren av hälsa.

WELL är ett svar på arbetsgivarnas investeringar i program för hälsa och välbefinnande samtidigt som individer investerar som aldrig förr i sin egen hälsa.

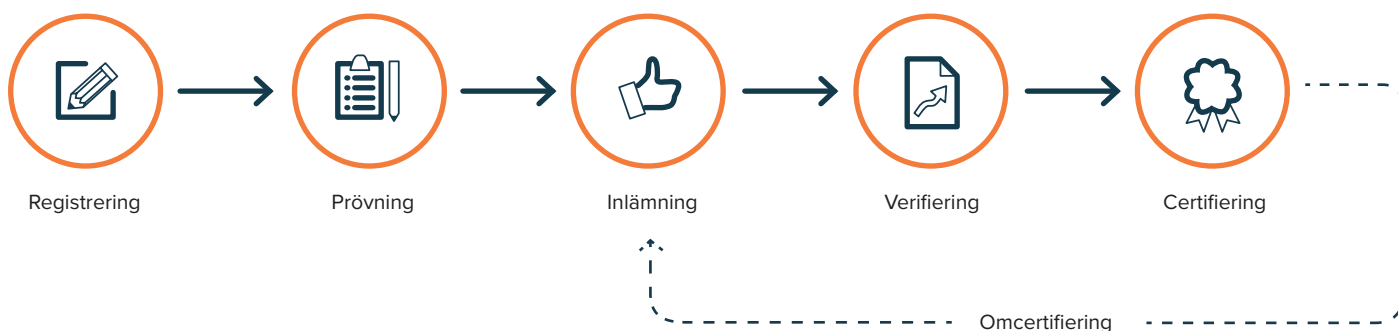
Detta kan motiveras från ett rent företagsekonomiskt perspektiv, då kostnader för löner och förmåner i genomsnitt dominerar en fastighets livscykelkostnad samtidigt som personalen inuti fastigheten har det högsta värdeskapandet. För en given byggnad är kostnaden för människorna inuti byggnaden 90% av totalen, medan andra operativa kostnader motsvarar 9% av totalen och energikostnaden endast 1%.

Den kvantitativa och kvalitativa bedömningsgrunden i WELL är indelad i tio stycken koncept (med tillägget innovation är det egentligen elva stycken koncept). Dessa ligger också till grund för WELL-certifieringen. Koncepten är: luft, vatten, näring, ljus, rörelse, termisk komfort, ljud, material, sinne, gemenskap och innovation. De första tio har visat sig viktiga för att forma en hälsosam arbetsplats. Den elfte har kommit till för att hitta nya sätt att förbättra de tio.

WELL-certifiering

I WELL är det byggnader som certifieras, inte organisationer, produkter eller processer. De senare kan naturligtvis vara bidragande, men de är inte del av certifieringen. Certifieringsprocessen är väl dokumenterad och har fullt stöd i web-tjänster. De olika stegen i certifieringsprocessen visas härintill.

Registrering av projekt sker via WELLs portal. Prövningen kontrollerar basfakta om byggnad och ansökande. När klartecken getts skall ett dokumentpaket om byggnadens uppfyllande av koncepten inlämnas. Därefter följer verifiering. Denna sker i två steg:

- Granskning av inlämnad dokumentation
- Granskning av faktiskt infriande av inlämnad dokumentation

För godkänd certifiering måste uppfyllande av samtliga förhandsvillkor och tillräckligt många optimeringar verifieras. Uppfyllandet av optimeringar mäts enligt ett viktat poängsystem.

	Förhandsvillkor	Optimeringar	Poäng
Luft	4	10	18
Vatten	3	5	9
Näring	2	11	17
Ljus	2	6	14
Rörelse	2	10	20
Termisk komfort	1	6	12
Ljud	1	4	11
Material	3	11	22
Sinne	2	13	24
Gemenskap	3	13	31
Innovation	0	5	18

Det finns totalt:

- 11st koncept
- 117 st funktioner som består av:
 - 23 st förhandsvillkor
 - 94 st optimeringar

196 st poäng spridda över optimeringarna

Beroende på hur många poäng byggnadens optimeringar har nått, ges en gradering av certifieringen enligt:

- Brons ≥ 40 poäng
- Silver ≥ 50 poäng
- Guld ≥ 60 poäng
- Platina ≥ 80 poäng

För att försäkra att certifieringens kriterier upprätthålls, sker en omcertifiering vart 3:e år. Denna iscensätts via inlämning av uppdaterade dokument. Omcertifiering kan också ske på byggnadens begäran. Det kan till exempel vara önskvärt om en byggnad har genomgått förbättringsarbete och vill förbättra sin certifiering från Brons till Guld.

InventiAirs bidrag till WELL

InventiAir kan bidra till många koncept och funktioner inom WELL. Detta gäller framförallt koncept som luft och termisk komfort, men det kan också innefatta övervakningsfunktioner inom andra områden. Till exempel kan val av material återspeglas i luften och därmed övervakas. Givare som talar om en lokals nyttjande är viktigt för styrning av ventilationssystem, men samma information används också för att analysera användning av ljus, faktisk rörelse, samt närvaro relaterat till ljud och gemensamma rum.

InventiAir har därför intresse att bidra med:

- + System som starkt bidrar till konceptet luft
- + System som starkt bidrar till konceptet termisk komfort
- + System som hjälper till att övervaka andra koncept, som till exempel ljud, ljus, rörelse och gemensamhet
- + Innovationsinriktade aktiviteter i alla koncept samt konceptet innovation
- + Tjänster som bidrar till att främja medvetande, implementering och certifiering av WELL i såväl nya som existerande byggnader

Med InventiAirs nuvarande produktlinje, det nya InventiAir Digital (IA-D) samt företagets kompetens i dessa områden, kan InventiAir starkt bidra till uppfyllandet av:

- 5 /23 av förhandskriterierna
 - Grundläggande luftkvalitet
 - Ventilationseffektivitet
 - Kontroll av föroreningar under uppbyggnad eller renovering
 - Termisk prestanda
 - Kartläggning av ljud
- 40 poäng (utav 196), uppdelade på:
 - 27 poäng i de grundläggande 10 koncepten
 - 13 poäng i konceptet Innovation

Det finns ytterligare koncept där InventiAir skulle kunna bidra till förbättringar, men där passande optimeringar ännu inte har definierats. Detta gäller framförallt inom övervakning och långsiktigt förbättringsarbete.

